

ANNA JANSSON

DANSEN OP GLOEIENDE KOLEN

ZWEEDSE THRILLER

EEN NIEUWE
ZAAK VOOR
INSPECTEUR
MARIA WERN

de
RODE
Kamer

Anna Jansson

DANSEN OP GLOEIENDE KOLEN

ZWEEDSE THRILLER

Uit het Zweeds vertaald door Ad Stavenuiter

[Uitgeverij De Rode Kamer | Haarlem](#)

Het is de sterren om het even

*Te tellen zijn ze niet alle
en fabels kennen geen grens...
Men zegt dat er een ster zal vallen
telkens bij de dood van een mens -*

*De winterse koude scherpt mijn gehoor
als bevroren muziek van de wind:
het janken der honden is al wat ik hoor,
als geweest bij het lijk van een kind,*

*weduwen hoor ik schreeuwen
en kinderen smeken om brood.
Het is de sterren om het even
of iemand levend is of dood.*

Nils Ferlin, uit *En döddansares visor* (1930)

Hoofdstuk 1

De septemberzon scheen over Visby. Het was windstil en warm als op een zomerdag. Een groep tieners had zich binnen de muren van de stad verzameld, bij de haven. Vijf grote jongens uit de achtste en twee vijfdeklassers. Het was sportdag op school, maar ze spijbelden.

‘Als je met ons meedoet, hou je je bek en doe je wat wij zeggen!’ De ogen van Hillevi keken kil en ze hield haar lippen verbeten op elkaar.

Leo liet toe dat zijn handen op zijn rug met een springtouw bij elkaar werden gebonden. Hij was bang, maar was niet van plan dat te laten merken. Nooit eerder in zijn elfjarige leven had hij zich zo aan anderen overgeleverd en eenzaam gevoeld. Ze hadden een hekel aan hem, dat kon hij in hun ogen zien. Ze gebruikten hem vaak alleen maar om in de pauze iemand te hebben die ze konden treiteren. Maar als ie deed wat ze zeiden duldden ze hem in hun buurt. Dat was altijd nog minder erg dan helemaal alleen zijn.

‘Als je met ons wilt omgaan moet je laten zien dat je geen lafaard bent.’ Hillevi was even oud als hij, maar veel groter. Ze had borsten. Soms kwam ze er zo dicht mee bij hem staan dat hij een andere kant op moest kijken. Ze fluisterde iets naar de grote jongens en wachtte op hun goedkeuring. Ze lachten op een rauwe manier. Iemand spuugde op de grond, precies voor Leo’s schoenen. Er werd een winkelwagentje naar hem toe gereden.

‘Nu krijg je verdomme een cadeautje,’ kakelde de grootste jongen, die de baard al in de keel had. Hij was de baas. Hillevi probeerde Leo in het karretje te laten klimmen, wat niet makkelijk ging omdat hij er zijn handen niet bij kon gebruiken. En zijn benen wilden niet naar hem luisteren. Soms begrijpt het lichaam blijkbaar beter wat gevaarlijk is dan het hoofd. Hillevi begon hem met hulp van de jongens over de rand van het winkelwagentje te hijsen.

‘Ga erin zitten!’ commandeerde ze, en ze richtte zich daarna tot de grote jongens. ‘Het stuk stront is vandaag jarig.’

‘Gefeliciteerd met je verjaardag!’ riep een aantal jongens. Leo hoorde de spot in hun stemmen. Een waardeloos geval als hij zou niet jarig mogen zijn. Maar daar kon hij toch niets aan doen? Waarschijnlijk zouden ze hem met een rotvaart rond gaan rijden, tot ie het uit zou schreeuwen van angst. Maar Leo zou hun dat plezier niet gunnen. Hij zou het wagentje nog liever laten omkieperen en een doodsmak maken. Het springtouw sneed in zijn polsen.

Hillevi greep het karretje vast.

Leo staaarde naar de grond toen de wielen bonkend over het trottoir begonnen te rijden. Toen hij zijn hoofd oprichtte zag hij de opwinding op de gezichten. ‘Een rat in een kooi! We hebben een rat gevangen!’ Ze moedigden Hillevi aan om sneller te gaan. Ze begon te rennen, maar Leo zag een zweem van angst en besluiteloosheid in Hillevi’s blik. En hij begreep dat ook zij maar deed wat de coole jongens van haar wilden. Ten koste van hem.

Leo zag de steile helling dichterbij komen en voelde steken van angst in zijn hele lichaam. Ze was toch niet plan hem de helling af te laten rollen? Dat zou levensgevaarlijk zijn!

‘Laat het karretje los. Laat het los, Hillevi!’ riepen de jongens met opgewonden stem.

De helling kwam rechtstreeks uit op een verkeersweg en de haven. Hij kon niet zo goed zwemmen, en durfde eigenlijk niet in het diepe. Hij zou met het karretje op de bodem terecht komen en hij zou doodgaan als een vis in een net. Hillevi rende achter het karretje aan en voerde het tempo verder op. De helling liep steil naar beneden en ze leek het ding niet meer goed bij te kunnen houden.

‘Los, Hillevi! Laat die rat maar doodgaan!’

‘Doe het niet!’ schreeuwde Leo toen hij de auto’s en de haven zag. Nu was hij echt bang. Maar zijn stem was heel zwak. Hij voelde hoe iets warmes en nats zich in zijn broek verspreidde. ‘Doe het alsjeblieft niet,’ smeekte hij, maar zijn stem kwam niet boven het gerammel van het karretje uit.

Het zou het beste zijn als hij zichzelf om het leven bracht, niet meer wakker zou worden. De dood en dan – niets meer. Het karretje slingerde zich naar beneden. Hillevi struikelde en liet los. Hij zag nu duidelijk de angst op haar gezicht. Ze probeerde weer op te staan en achter het karretje aan te rennen, maar de afstand nam angstwekkend snel toe. De Scheepsbrug kwam dichterbij. Hij zag de auto’s. Die zouden nooit op tijd kunnen stoppen als hij ineens van de heuvel op ze af kwam. Leo probeerde voordat hij beneden zou aankomen het winkelwagentje te laten omvallen door met zijn lichaam tegen de zijkant te gaan hangen. Hij trachtte op zijn wankelende benen te gaan staan, maar dat lukte niet. Het asfalt schoot voorbij onder de piepende wielen. De weg beneden kwam steeds dichterbij. Een rode auto. Heel even zag hij het verbijsterde gezicht van de bestuurder. Toen wierp hij zich met al zijn kracht naar de zijkant van het karretje. Het reed daardoor op twee wielen verder, botste tegen de rand van het trottoir en viel uiteindelijk op straat om. Leo voelde een stekende pijn in zijn knieën en zijn hoofd. Hij hoorde de piepende remmen van de auto en wachtte op de onvermijdelijke klap. Hij voelde die in zijn hele lichaam en toen werd het zwart voor zijn ogen.

Misschien was hij flauwgevallen, of had hij alleen maar zijn ogen gesloten om het allemaal niet te hoeven zien. Om hem heen stonden mensen in een kring naar hem te kijken. Hij hoorde de ambulance. Een politieagente die op zijn moeder leek stond over hem heen gebogen. Haar angstige gezicht gleed steeds in en uit zijn blikveld. Hij proefde bloed in zijn mond.

‘Hoe is dit gebeurd? Leef je, kind?’ vroeg Maria Wern.

‘Ja.’ Hij probeerde overeind te komen. Het deed pijn in zijn hoofd, zijn ene schouder en zijn knieën.

‘Ik heet Maria en ik ben van de politie.’ Ze lachte vriendelijk en bezorgd tegelijk. ‘Blijf heel rustig liggen tot de ambulance komt. Je nek kan beschadigd zijn.’ Ze legde zachtjes een hand op zijn voorhoofd, precies zoals zijn moeder vaak had gedaan.

‘Blijf maar rustig liggen.’

‘Nee!’ Dat was hij niet van plan. Hij wilde niet dat iedereen kon zien dat hij in zijn broek geplast had. Leo probeerde te gaan zitten. ‘Wat zitten jullie me aan te staren! Ga weg!’ schreeuwde hij met een piepende stem.

De vrouw die op zijn moeder leek begreep wat hij bedoelde. Ze vroeg de mensen door te lopen.

‘Waar doet het het meest pijn?’ Ze keek hem met vriendelijke ogen aan. Hij voelde zich week worden. Hij moest nu sterk zijn en niet gaan huilen.

‘Hou op,’ zei hij, ondanks de pijn in zijn hoofd. Het voelde alsof hij moest overgeven. Witte sterretjes dansten voor zijn ogen, maar hij vermande zich.

‘Het is toch het beste als je met de ambulance naar het ziekenhuis gaat,’ zei Maria ernstig.

‘Dat wil ik niet. Jullie kunnen me niet dwingen.’

‘Kun je mij het telefoonnummer van je vader of moeder geven?’ vroeg Maria.

Leo probeerde na te denken maar kon op geen enkel telefoonnummer komen. Het was allemaal weg.

‘Wie waren de anderen, de kinderen die wegrenden?’

Leo schudde zijn hoofd. Ze probeerde hem zover te krijgen dat hij dingen zou vertellen die hem de doodstraf konden opleveren.

‘Je begrijpt toch wel dat het een levensgevaarlijk spel was?’

‘Ja.’ Natuurlijk begreep hij dat. Maar ze hadden hem niets gevraagd.

Het ambulancepersoneel kwam hem met een draagbaar halen. Leo werd bang. Toen de politievrouw een andere kant op keek slaagde hij er met een enorme inspanning in weg te rennen, met alle kracht die hij in zich had. ‘Laat me met rust!’ schreeuwde hij tegen Maria die achter hem aan ging. ‘Laat me toch!’ Leo wist dat hij

snel was. Ze durfde niet tussen de auto's achter hem aan te jagen. Hij was zo snel als de wind, met vleugels op zijn laarzen en vier extra levens, zoals in een computerspel.

Inspecteur Maria Wern had die middag dienst met Jesper Ek, omdat Haraldsson ineens vrij had moeten nemen. Ze hadden hun auto bij de haven geparkeerd, waar het laatste tijd nogal onrustig was. De aanwezigheid van de politie had daar vaak een goede invloed op. Ter plaatse had ze het op hol geslagen winkelwagentje gezien. Ze was er vanuit de auto meteen op afgerend om te proberen het tegen te houden. Maar ze was te laat geweest. De jongen met het rode haar moest een engelbewaarder hebben gehad. De auto had het wagentje niet verpletterd, maar een aantal meters over de straat meegesleurd. De vrouw die achter het stuur had gezeten had een shock opgelopen en moest meteen naar het ziekenhuis worden afgevoerd. Ineens was de jongen verdwenen. Hij was klein en mager en kon heel hard lopen. Maria had de omgeving van de haven afgezocht en had rondgevraagd of iemand hem had gezien. Maar hij leek van de aardbodem te zijn verdwenen. De jongen was minder lang dan haar eigen Emil, maar waarschijnlijk waren ze even oud. Het leven is zo broos en de wereld van de kinderen is helemaal niet zo veilig als velen denken. Ek was de heuvel op gerend om de andere kinderen te pakken te krijgen, maar die hadden kunnen ontkomen. Maria trilde vanbinnen. Begrepen ze dan niet dat ze hun vriend in levensgevaar hadden gebracht?

Maria dacht aan haar eigen kinderen, Emil en Linda. Ze nam haar mobiel en belde ze op om te horen of alles goed met ze was. En om ze op te dragen de deur af te sluiten. Maar geen van beiden nam op, ook niet op hun mobiele telefoons.

Toen haar dienst erop zat voelde ze nog steeds de onrust in haar lichaam. Een vaag maar naar gevoel in haar maagstreek. Emil en Linda hadden geen van beiden hun mobiel opgenomen, en de deur van het huis bleek, toen ze thuiskwam, niet afgesloten te zijn geweest. Maria was snel naar de tuin gelopen en de trap naar de keuken opgegaan. Ook de buitendeur was niet op slot. In de donkere hal kwam haar een vreemde geur tegemoet, de geur van een zware, zoete parfum. Ze liep de trap op naar de bovenverdieping om te kijken of haar kinderen daar waren. Na een paar treden zag ze achter zich iets bewegen. Er kwam iemand uit de woonkamer. Ze draaide zich snel om en keek de indringer aan.

‘Wat doet u hier?’ Maria herkende de vrouw van het personeelsfeest in de zomer, maar begreep niet wat zij in haar huis deed. Ze hadden niet met elkaar gesproken en kenden elkaar ook niet. Maria had de hele avond met Björn, de brandweerman, gedanst, die net een einde had gemaakt aan zijn relatie met Liv.

‘Je hebt lieve kinderen. Maar zijn ze niet een beetje te klein om zo laat alleen thuis te zijn?’ De vrouw reikte haar de hand zonder te lachen. ‘Liv Ekdal, aangenaam.’

‘Wat wilt u?’ Maria liep langzaam verder de trap op, klaar om Emil en Linda te beschermen.

Liv zei niets. Met haar ene arm op het traphekje blokkeerde ze de weg naar beneden. Langzaam ging ze op de eerste trede staan.

‘Wat wilt u van ons?’

‘Ik wil aangifte doen van de moord op mijn vader.’ Liv ging nog een trede verder omhoog. Maria zette zich schrap.

‘Waarom komt u daarvoor bij me thuis? Waarom bent u niet naar het politiebureau gegaan?’ Maria wist nog steeds niet of Liv haar herkende van het personeelsfeest, waar ze er tegen haar wil getuige van was geweest dat Liv werd gedumpte.

‘Mijn vader is in het ziekenhuis gestorven, na een overdosis. Jij houdt je bezig met moordonderzoeken!’ zei ze met schelle stem.

De uitleg van Liv scheen nogal gezocht. Haar luide stem klonk geforceerd. Misschien was ze onder invloed. De kinderen waren boven. Elke keer als ze hen ’s avonds alleen moest laten stond ze doodsangsten uit. Was Liv bij de kinderen geweest? Die gedachte maakte dat haar spieren zich spanden. Maria ging langzaam maar zeker de trap af en Liv ging achteruit. Maria beseftte dat ze voorzichtig moest handelen en dat ze Liv rustig maar zelfverzekerd het huis moest zien uit te praten.

‘Als er in het ziekenhuis een fout is gemaakt, moet de Gezondheidsinspectie daar onderzoek naar doen. Als u denkt er sprake is van een misdaad kunt u aangifte doen. Maar niet bij mij thuis en niet nu. Dit zijn de verkeerde plaats en het verkeerde moment. Ik zal u het telefoonnummer van de politie geven.’

Per jaar overlijden er in Zweden negentigduizend mensen. Daarvan sterven er drieduizend door fouten in de zorg. Bijna driehonderd mensen worden vermoord. Maar dat kon ze Liv allemaal niet uitleggen, die überhaupt niet tot een gesprek in staat leek.

‘Wij zien elkaar nog wel,’ siste Liv met opeengeperste kaken. Haar ogen keken vijandig. Ze bleef nog een poosje hangen maar uiteindelijk verliet ze het huis en kon Maria de deur afsluiten.

Achteraf leek het op een surrealistische ontmoeting. Was Liv werkelijk gekomen om uit te zoeken hoe ze aangifte moest doen of was het alleen maar een voorwendsel geweest om Maria te zien, de vrouw die in Tallunden zo vaak met Björn had gedanst? Was haar woede door jaloezie ontstaan of was er misschien iets waar van wat ze over haar vader had gezegd?

Hoofdstuk 2

De verjaardag van Leo werd bij opa Ole gevierd, in När. De jongen had bij aankomst flinke schaafwonden en blauwe plekken. Svea had hem nieuwe pleisters gegeven. Leo wilde niet praten over hoe hij aan zijn verwondingen was gekomen. Waarschijnlijk had ie gevochten, dacht Ole en met die verklaring was hij tevreden. Jongens lopen nu eenmaal geregeld schaafwonden op. Jongens die nooit vechten zijn geen echte jongens, het hoort bij het opgroeien. Als je respect bij anderen wilt krijgen moet je jezelf verdedigen, dat wist hij uit eigen ervaring.

Ole was zelf erg boos omdat zijn uitzicht vanuit het keukenraam op de haven door nieuwbouw was verpest. Het was totaal onnodig geweest dat dat mens van Pettson en haar arrogante echtgenoot een huis hadden gebouwd tussen dat van hem en het strand. Dat ze eerst zijn uitzicht hadden bedorven en daarna bij de politie een klacht hadden ingediend wegens onbehoorlijk gedrag waren pure provocaties. Dat wijf had hem toch niet zo hoeven aanstaren? Als je altijd vanaf je veranda ongestoord hebt kunnen plassen, dan is het toch logisch dat je dat als een vanzelfsprekend recht bent gaan beschouwen? Wat zou ze trouwens op twintig meter afstand nu helemaal hebben gezien? Niet genoeg, dacht hij om zich er zo aan te storen als ze gedaan had. Nu moest hij achthonderd kroon boete betalen. Achthonderd kroon van zijn kleine pensioen, alleen omdat ze dacht een glimp van zijn klokkenspel te hebben gezien. Voor dat geld had hij een goede tweedehands fiets voor zijn kleinzoon kunnen kopen. Diens oude fiets was te klein en het stuur scheef en de ketting liep er voortdurend af. Leo had een betere fiets nodig nu de school weer begonnen was.

Ole sloot zijn ogen toen hij achter zijn oogleden tranen van woede voelde opkomen. Als klap op de vuurpijl was vandaag dan ook nog de reactie van Bouw- en Woningtoezicht binnengekomen. Hij had van het late antwoord op zijn klacht een harde prop gemaakt. Door het keukenraam keek hij naar het protserige nieuwe bouwsel van Pettson, een huis uit een bouw pakket dat in recordtijd was gebouwd. Er hing een triomfantelijke bloemenkrans in de nok van het dak. De brief was ondertekend door de voorzitter van Bouw- en Woningtoezicht, Simon Fredman. Een partijbroeder en een gekozen vertegenwoordiger tegen wie Ole had opgekeken. Zijn teleurstelling was groot.

's Avonds kwamen de vrienden om Leo te feliciteren met zijn elfde verjaardag. Behalve Oles zus Svea, die haar hele leven in de bejaardenzorg had gewerkt, waren dat Egon, een voormalige schilder die op latere leeftijd een soort dataexpert was geworden, en zijn vrouw Tilly. Zij was schade-expert in de verzekeringsbranche

geweest totdat ze na veel gedoe was afgekeurd wegens haar slechte rug.

De vader van Leo was muzikant. Hij moest spelen op het vasteland en zou daardoor niet op tijd thuis zijn. Ole had er alles aan gedaan een mooi verjaardagsfeest te organiseren. Hij had zelfs rietjes en ballonnen gekocht en een kleine vlag die hij boven de keukendeur had vastgespijkerd. Leo had gezegd dat zo'n kinderpartijtje voor hem echt niet hoefde, dat hij daar te groot voor was. Maar Ole meende dat hij het diep vanbinnen toch wel leuk zou vinden.

Ondanks de voorbereidingen voor het feest was zijn woede over de bouwvergunning van de burens nog niet voorbij.

‘Ik vertrouwde op Simon Fredman,’ zei Ole tegen zijn gasten. ‘Ik dacht dat hij een van ons was. Ik was erbij toen hij in Almedalen Per Albins woorden over “een huis voor het volk”, onze verzorgingsstaat, citeerde.’ Ole schraapte zijn keel en herhaalde toen de overbekende woorden: ‘Het fundament van het huis bestaat uit saamhorigheid en het gevoel bij elkaar te horen. Het goede huis kent geen bevoorrechten en achtergestelden, geen lievelingen of stiefkinderen. Niemand kijkt er op de ander neer en niemand probeert er ten koste van een ander voordeel te behalen. De sterke buit de zwakke niet uit...’ Hij knikte naar Leo die ineengekropen in een hoek van de bank in de keuken zat. ‘Pettson is stinkend rijk en ik ben zo arm als een kerkrat. Het is als het verschil tussen een limousine en een mestkar.’ De oude man sneed een stuk van de taart af die Tilly had meegebracht en streek daarna met zijn grote vuist over zijn ogen om een verdwaalde traan te verwijderen. ‘Ik ben zo in hem teleurgesteld! Kijk hier eens...’ Ole pakte de krant van die dag en liet hun de foto zien van Simon Fredman en zijn vrouw, tussen andere foto's van de opening van de nieuwe bibliotheek in het Donnerskahuis. Een opening met champagne.

Svea keek Ole vol medelijden aan en verwijderde de taartkruimels die hij op zijn schone overhemd had gemorst. ‘Ik begrijp het niet, ik begrijp het helemaal niet. Je hebt immers met Fredman zelf gesproken. Hij zei dat er binnen tweehonderd meter van de waterlijn niet gebouwd mocht worden.’

‘Ik heb het buiten zelf opgemeten. Het huis staat net binnen de grens van de bouwvrije zone. Ik heb dat gezegd, maar ze hebben toch hun bouwvergunning gekregen. Bouw- en Woningtoezicht is van zijn eigen metingen uitgegaan. Nu belemmeren de rotzakken mijn uitzicht en bemoeien zich met mijn privéleven. We wonen hier al zeven generaties lang. Door gewoonterecht is de grond daarbeneden ook van ons. Dat begrijpt toch iedereen? Het is centimeter voor centimeter aangegroeid.’

‘Dit stinkt gewoon, Pettson zit ook in de politiek,’ zei Egon. Hoewel ze van verschillende partijen zijn, zijn ze vriendjes geworden en hebben geen interesse

meer voor het gewone volk. Ik denk dat ze het op een akkoordje hebben gegooid, dat ze onderling een bouwvergunning en een windmolen hebben geruild. Er gebeuren wel vreemdere dingen.'

Tilly was daar nog niet zo van overtuigd. 'Ik denk dat de Fredmans betrouwbare mensen zijn. Ik sprak de vrouw laatst in de winkel. Zij is zo aardig.' Eigenlijk had dit niets met de kwestie te maken... maar toch. Tilly kon maar niet bedenken wat de voorzitter van Bouw- en Woningtoezicht fout gedaan zou kunnen hebben. Hij paste toch alleen maar de regels toe?

'Dus jij denkt dat Simon Fredman is omgekocht, Egon?' Ole fronste zijn voorhoofd zo diep dat zijn ogen smalle spleetjes werden. Hij deed een flink stuk snuiftabak in zijn mond en drukte het aan. Het zou een verklaring kunnen zijn. 'Hij zou ons als "gekozen volksvertegenwoordiger" moeten vertegenwoordigen...'

'Die nieuwe Porsche waarin Simon Fredman rondrijdt moet heel wat gekost hebben.' Tilly keek eerst Ole aan en toen haar man, als om hun goedkeuring te krijgen. Kennelijk voelde het onbehaaglijk er een afwijkende mening op na te houden. Ze offerde haar sympathieën voor de Fredmans op.

'Ja! Hoe komt hij aan dat geld?' Egon ging nu voorovergebogen aan de tafel zitten.

'Daar zit inderdaad een luchtje aan.' Tilly voelde dat hun verbondenheid toenam nu ze een gemeenschappelijke vijand bleken te hebben.

Egon nam nu ook wat snuiftabak in zijn mond en leunde achterover. 'De vader van Pettson was autohandelaar. Een liefhebber van vrouwen en een autozwendelaar – hij gebruikte over de hele linie dezelfde verleidingstactieken. Ik liet Tilly er verdomme nooit alleen heen gaan. Hij verkocht alleen chique auto's, zoals Mercedesen en Porsches.'

'Ik ben razend!' zei Ole. Hij sloeg met zijn vuist op tafel.

Egon liet zijn stem flink zakken. 'Ik heb gezien hoe Simon Fredman zijn auto aan het opvrijen was. Het is zijn maîtresse. Hij spiegelt zich in de lak en aait haar over de motorkap. Hij is smoorverliefd op zijn Porsche, dat is overduidelijk.'

Svea begon te blozen. 'Ik woon tegenover de Fredmans. Wat Egon zegt is waar. De auto is zijn oogappeltje.' Ze had ondertussen een plan bedacht. Het idee was nog niet helemaal uitgewerkt, maar er moesten in ieder geval kippen in de auto van Simon Fredman worden losgelaten. Ze moesten de Porsche daar natuurlijk voor open zien te krijgen en dus iets verzinnen voor het alarm dat er vast en zeker op zat.

'Als je een schroevendraaier in het achterlicht draait ontstaat er kortsluiting,' zei Ole hardop denkend. Dat idee sprak hem aan. Hij voelde het als zijn plicht Fredman, zijn partijkameraad, te corrigeren omdat hij kennelijk bezig was zijn opdracht uit het oog te verliezen, en zijn beoordelingsvermogen kwijt te raken. Het was gewoon een

groentje dat niet goed tegen zijn taak bleek te zijn opgewassen. Hij had een tik nodig.

Leo, die nog steeds op de bank zat met zijn magere armen rond zijn knieën, luisterde naar wat er werd gezegd maar zei niets. Zijn schaafwonden schrijnden en hij had hoofdpijn. Hij haatte Hillevi.

‘Ik weet iets beters.’ De ogen van Egon Svensson schitterden van enthousiasme. We gebruiken een frequentiemeter, die kan ik vast wel ergens lenen.’ Iedereen in de keuken kon wel raden waar hij dat zou doen. Egons zoons hielden zich niet altijd aan de wet, maar ze waren altijd bereid hun familie te helpen. ‘Als Simon Fredman zijn auto afsluit zorg ik dat ik in buurt zit, op Tilly’s rollator, en de frequentie waarop de sleutel uitzendt registreer. Als het daarna stil is op straat kunnen we ’m op die frequentie open krijgen. Dan laten we de kippen los, sluiten af en laten alles netjes achter.’

Tilly proestte het uit, de stukjes taart kwamen uit haar mond. Door haar kennis van de verzekeringsbranche kon ze nog iets toevoegen. ‘Het mooie van de frequentiemeter is dat Fredman niets van de verzekering zal terugkrijgen omdat er vanbuiten helemaal geen schade aan de auto te zien zal zijn. Geen enkele verzekering vergoedt de schade die eigen huisdieren in een auto aanrichten.’

De stemming werd uitgesproken vrolijk toen ze bedachten dat de kip waarschijnlijk niet Fredmans eerste keus huisdier zou zijn geweest. Maar nu zou hij geen keus meer hebben. Iedereen was wild enthousiast.

‘Cool!’ Leo’s met sproeten bezaaide gezicht werd rood van opwinding. Fredman was de vader van Hillevi. Nu zouden ze hun verdiende loon krijgen. Dit was het mooiste verjaardagscadeau dat hij had kunnen krijgen, zelfs mooier dan de beloofde nieuwe fiets. Hoewel de verrekijker en het rubberen masker natuurlijk ook leuk waren.

Ole woelde met zijn hand door zijn krullen. ‘Ja jongen, je moet niet over je heen laten lopen. Tot hier en niet verder!’

Svea bood aan de kippen te regelen. Bij een neef kon ze zeker wel een stuk of vijf witte leghorns kopen. Leo kon het nauwelijks afwachten, dit zou de ultieme wraak worden.

Hoofdstuk 3

Na een paar dagen voorbereiding was het zover dat het plan kon worden uitgevoerd. Het was werkelijk mooi om te zien wat vijf weldoorvoede kippen met het interieur van een nieuwe Porsche konden doen. Toen Svea ze naar binnen had gelaten, hadden ze eerst verontwaardigd kakelend hun ronde gemaakt. Ze waren waarschijnlijk een beetje bang. Maar al na een uurtje waren ze zo goed gewend dat ze zich voor hun onderlinge rangorde begonnen te interesseren. De beesten waren zo onstuimig dat veren en kippendrek tegen de ramen aan kwamen en een vers eitje op het gaspedaal kapot viel. Nadat het formele gedeelte achter de rug was, was het tijd om te kijken of er wat te eten viel. De stoelen met leren bekleding zouden nooit meer hetzelfde zijn nadat de kippen er gaten in hadden gepikt en repen uit hadden getrokken. Later op de dag zou de concentratie van ammoniak in de warme lucht ongezonde waarden bereiken.

‘En hij krijgt niets terug van de verzekering omdat de auto niet is opengebroken,’ zei Ole tevreden terwijl hij met zijn verrekijker vanuit Svea’s keukenraam naar de auto keek.

Even voor achten op dinsdagochtend klonk er gebrul van een oprit aan Ölandsgatan. Een hartgrondig gevloek en het gekakel van doodsbanke kippen zorgden al gauw voor een kleine volksooploop. Gotlands Radio en journalisten van de beide kranten op het eiland waren er snel bij. Ook de politie kwam kijken. Er werd aangifte gedaan, maar daar zou nooit iets mee gedaan worden omdat er geen spoor van een dader te vinden was.

De dag erop was Simon Fredmans onvrijwillige pluimveehouderij voorpaginanieuws. En op tv werden beelden vertoond van de laatste kip die met tegenzin uit de auto werd gehaald.

Nooit eerder in zijn politieke loopbaan had Simon Fredman zich zo gekrenkt gevoeld. Zeven jaar lang had hij hard en toegewijd gewerkt, en daarbij zijn andere bezigheden en familie verwaarloosd. Hij had altijd zijn best gedaan het goede te doen en een voorbeeld voor anderen te zijn. Hij had twee mobiele telefoons, een voor privégebruik en een voor het werk. Hij was er trots op dat hij zijn werktelefoon nooit privé gebruikte. In het voorjaar hadden ze een gepensioneerde tuinman hun fruitboom laten snoeien, maar tot ergernis van zijn omgeving had hij geweigerd hem zwart te betalen. Hij had consequent alle gratis lunches en diners afgeslagen, omdat

die als omkoping konden worden gezien. Als hij zelf discussiebijeenkomsten organiseerde kreeg iedereen alleen koffie, zonder iets erbij. En toch was hij nu gestraft, op de meest verschrikkelijke manier. Hij voelde zich door de media diep vernederd.

Toen Simon op donderdagavond van de bibliotheek naar huis fietste, na een bijeenkomst over windenergie op het eiland, trilde hij inwendig. Toen hij de enorme opkomst in de grote zaal van de bibliotheek van Almedalen had gezien, was hij eerst blij verrast geweest. De ruimte was tot op de laatste plaats bezet. Hij was daardoor gesterkt en geïnspireerd aan zijn betoog begonnen. Natuurlijk had hij er rekening mee gehouden dat er ook een aantal tegenstanders aanwezig was. Hij was er bedreven in geraakt de gebruikelijke klachten over licht en lawaai te pareren met argumenten over herbruikbare energie en een duurzame samenleving. Hij vertelde dan altijd over een indianenopperhoofd dat had gezegd dat hij tot zeven generaties na hem verantwoordelijk was voor de gevolgen van zijn besluiten. Hij schetste zijn toekomstvisie. Op dit moment stonden er honderdzesenvijftig windmolens op het eiland, die vijftienvijftig procent van het energieverbruik produceerden. Maar hij wilde er in de toekomst nog eens vijfhonderd molens bij hebben, zowel op land als op zee.

Hij had het publiek aangespoord vragen te stellen. Maar in plaats van het gebruikelijke gekibbel vroeg een oudere, ietwat hardhorende vrouw: ‘Is dat niet de man van die kippen?’ En toen waren de lachsalvo’s losgebarsten, zoals de golven op een onstuimige zee. Het werd Simon Fredman plotseling duidelijk dat de mensen niet waren gekomen om zijn argumenten voor windenergie *aan te horen*, maar om hem, Simon Fredman, te *bekijken*. Bekend van tv. DE MAN VAN DE KIPPEN.

In Östercentrum probeerde hij te bedenken hoe het in z’n werk kon zijn gegaan. Er waren twee sleutels van de Porsche. De ene zat aan zijn sleutelbos, de andere hing gewoon in het sleutelkastje. Toen hij de kippen ontdekte was de auto op slot. Het was hem een raadsel hoe dat kon. De volgende vraag was natuurlijk wie het gedaan had en waarom. Eerst had hij gedacht dat het een politieke tegenstander was geweest. In dat geval was het werkelijk goed gelukt hem met een knock-out onderuit te halen. Maar geen van zijn tegenstanders bezat de energie en de vindrijkheid die hiervoor nodig waren, concludeerde hij. Zou het iets met de auto te maken kunnen hebben? Zijn geweten speelde op toen hij eraan dacht dat hij de auto had geërfd van zijn oom Sture uit Stockholm. Sture, die precies op de eerste mei direct na een hartaanval was overleden, had geen kinderen gehad maar wel een partner die Lisbet heette. Misschien had zij erop gerekend dat zij de auto zou krijgen. Het was heel goed mogelijk dat zij zich slecht behandeld voelde. Hij zag haar voor zich: een in het

zwart geklede vrouw met bloedarmoede die in Östermalm een eigen nagelstudio runde. Zou zij zich met kippen hebben beziggehouden? De gedachte bracht hem aan het lachen, hoewel hij zich erg mistroostig voelde. Onmogelijk!

De Porsche had hem al vanaf het begin een schuldgevoel bezorgd. Hij had hem moeten verkopen en het geld aan het ziekenhuis in Bihar moeten schenken. Hij had met Safina, zijn vrouw, de afspraak gemaakt dat ze alles wat ze konden missen aan arme mensen zouden schenken. Ze hielden er bewust een sobere levensstijl op na. Bij iedere aankoop vroegen ze zich eerst af of ze het echt nodig hadden. Kleren, meubelen en spullen voor in de keuken, kochten ze tweedehands. Elke maand waren ze een hele zaterdagochtend op de rommelmarkt, op jacht naar koopjes. Alleen weigerde Hillevi om tweedehands kleren te dragen, omdat ze bang was dat ze daarmee op school zou worden gepest. Simon had geprobeerd zijn dochter tot een zelfstandig denkend persoon met een eigen wil op te voeden, maar in het geval van de kleren was de groepsdruk te groot gebleken. Er waren voortdurend discussies als Hillevi om nieuwe dure spullen vroeg waarmee ze er op school bij kon horen.

Hij had de Porsche moeten verkopen, maar hoe langer hij hem bezat hoe moeilijker het werd het zonder auto te stellen. Hillevi zat op voetbal en het was al te gemakkelijk als ze altijd met andere ouders mee zou moeten rijden omdat die van haar op principiële gronden geen auto bezaten. Hij moest ook zijn bijdrage leveren, had hij tegen zijn vrouw gezegd. Safina dacht daar anders over. Zij was de penningmeester van de voetbalvereniging, waste de voetbalkleren en deed de administratie van de bingoloten. Vaak verkocht ze die ook nog. Ze vond dat ze meer dan hun deel deden. En als ze echt een auto nodig hadden moesten ze de Porsche wegdoen en een goedkopere tweedehands kopen. Ze had natuurlijk volstrekt gelijk gehad, maar Simon had gedacht dat ze niet zo'n haast hoefden te maken. Hij mocht er wel een beetje van genieten. Van de paardenkrachten, en van de geur van leer die ronduit magisch was. Als hij met zijn Porsche ergens aan kwam rijden werd hij heel anders bekeken dan wanneer hij op zijn fiets arriveerde, met zijn helm en zijn rugzak. De Porsche vereiste ook dat hij in een pak gekleed ging en een aktentas bij zich had. De auto was een ijsbreker. Hij wekte er bewondering mee en er ontstond altijd een gesprek over waarbij hij in het middelpunt kon staan.

Maar nu was het te laat om hem te verkopen. Hij schaamde zich. Safina was gek geworden toen ze aan het geld dacht dat ze naar het ziekenhuis hadden kunnen sturen, of naar het kindertehuis dat ze mee wilden helpen oprichten. De auto was nu zo vernield dat ze hem niet meer voor een goede prijs konden verkopen.

Nou, dan hield ie hem maar, had hij toen gezegd. Feit was dat er diep vanbinnen een jongetje in hem school dat dat heel fijn vond.

Simon opende de voordeur van hun huurhuis aan Ölandsgatan. De eigenaar woonde op dit moment met zijn familie in Oeganda. Hij was werkzaam in de boorindustrie en was van plan nog twee tot drie jaar weg te blijven.

Ook Simon zat in dat vak toen hij ruim twaalf jaar geleden in een klein dorp in Bihar Safina had ontmoet. Ze had hem waarschijnlijk het leven gered toen hij daar doodziek was geworden. Omdat de wegen onder water stonden kon hij niet naar het grote ziekenhuis in de stad vervoerd worden. Simon zag nog Safina voor zich zoals ze toen was. Dunne armen, blote voeten met gespreide tenen en het gekrulde zwarte haar dat over haar rug golfde. Ze had grote sprekende ogen, zo donker en wit dat hij zichzelf erin kon zien. Hij was daar gebleven om te helpen bij de bouw van het ziekenhuis. Ze hadden elkaar liefgehad op een manier zoals dat alleen kan als je leven op het spel staat. Al snel was Safina zwanger geworden.

Simon kwam in een stil huis. Safina was op haar werk in het ziekenhuis en Hillevi was naar voetbaltraining. Er hing een bedompte lucht, een mix van koolsoep en gistende zuurdesem. Hij opende het raam aan de straatkant en zette zijn computer aan, want hij had geen energie meer om de vuilniszak buiten te zetten. Hij logde in op de site van Heel Gotland, om een snelle blik te werpen op het forum waar over windenergie op het eiland werd gediscussieerd. Die discussie was rond de jaarwisseling begonnen en was nog lang niet afgesloten. De tegenstanders van windenergie vonden dat er nog niet genoeg onderzoek was gedaan naar de invloed van de molens op mensen. De voorstanders vonden het een groot voordeel dat er op het eiland elektriciteit geproduceerd kon worden zonder uitstoot van broeikasgassen. De molens konden bovendien gemakkelijk weer worden afgebroken als ze niet meer nodig waren. En komende generaties zouden niet met radioactief afval worden opgezaald. Simon had die ochtend een bijdrage aan de discussie geleverd, door te wijzen op de voordelen van windenergie. Energie die op het eiland zelf kon worden geproduceerd, onafhankelijk van anderen.

Het gebruik van de media was als het berijden van een tijger. Je kwam weliswaar snel vooruit, maar er bestond altijd een kans dat je werd opgegeten. Simon wist dat het er nu op aankwam zijn reputatie te redden. Hij moest laten zien dat hij een politicus met goedgefundeerde opvattingen was, gebaseerd op een gedegen kennis van de materie. Hij had verwacht dat hij eerlijk zou worden bejegend, dat tegenstanders voor hun standpunten durfden uit te komen zonder zich achter een pseudoniem te verschuilen. Hij had het mis.

Teutankamon:

Dat moet jij nodig zeggen, jij verdomde dierenmishandelaar! Snap je dan niet, hoe

die kippen in die hete auto geleden moeten hebben, zonder eten en drinken? Typisch zo'n lefgozer uit de stad die denkt iets te kunnen.

Een dierenvriend:

Als je niets snapt van hoe je dieren moet houden, heb je ook geen verstand van het milieu. Die kippen mochten zeker rustig creperen? Ik denk dat ik aangifte ga doen bij de politie.

Brigitje:

Ik moest huilen toen ik de beelden op tv zag. Kippen zijn levende wezens met gevoel! Je zou zelf 'ns moeten ervaren hoe het is om opgesloten te zitten zonder dat iemand zich om je bekommert.

Betweter:

Je moet geen dieren in je auto zetten als je te zuinig bent om een kippenhok te kopen. Iedereen snapt dat je dit zelf gedaan hebt, jij gierige klootzak!

Simon sloot de site af zonder de andere acht, nogal tendentieuze, commentaren te lezen. Diegene die het op hem gemunt had, was er volledig in geslaagd hem de grond in te boren. Hij liet het forum voor wat het was en checkte zijn e-mail. Hij had nu iemand nodig die hij kon vertrouwen, iemand die snapte hoe het in de politiek werkt. Hij dacht aan Liv. Hij had haar nu meer nodig dan ooit.

Simon ging heel vroeg naar bed en toen hij Safina en Hillevi hoorde thuiskomen hield hij zich slapende. Hun medelijden zou de zaak alleen maar erger maken. Na een tijdje bedacht hij dat hij misschien niet uitgelogd had. Er waren dingen die Safina beter niet kon zien. Hij sloop uit zijn bed de trap af. Ze keken naar de tv, en hoorden hem niet.

Hoofdstuk 4

Toen Simon Fredman op zaterdagochtend wakker werd, waren Safina en Hillevi al op. Hillevi had een wedstrijd. Hij hoorde hoe ze na elkaar onder de douche gingen. Daarna het gerammel van borden bij het uitruimen van de afwasmachine en een gedempt gesprek vanuit de keuken. Toen ze weg waren stond hij op en raapte de krant van de mat. Terwijl hij van zijn thee nipte probeerde hij weer te bedenken wie de kippen in zijn auto opgesloten kon hebben. Een politieke tegenstander? Een partijkameraad met een perverse voorliefde voor harde grappen? Hij bedacht dat het natuurlijk ook iemand kon zijn die niet tevreden was met een besluit van Bouw- en Woningtoezicht. Er was elke maand een vergadering. Welke onderwerpen van de laatste keer konden misnoegen hebben opgewekt? Dat waren er vele. In Terra Nova had een man een garage willen bouwen op de erf grens, maar al snel bleek dat hij van de burens geen toestemming had gekregen. De handtekening was vervalst, zodat er aangifte bij de politie moest worden gedaan. In Fardume wilde een boer zijn stal uitbreiden. De tekeningen waren door zijn dertienjarige dochter gemaakt, en daarin zaten zoveel fouten dat ze op basis daarvan geen besluit konden nemen. Verder was er nog een aantal plannen geweest voor het bouwen nabij de bouwvrije zone bij het strand. Zowel de vergunningaanvragers als de bezwaarmakers kon hij tegen zich in het harnas hebben gejaagd.

Simon nam snel de krant door. Zijn oog viel op een overlijdensadvertentie. De vader van Liv was overleden. Als naaste familieleden werden Liv en haar moeder genoemd. Daar had ze niets over verteld, niet eens dat hij ziek was. Simon vond dat eigenaardig omdat ze elkaar de laatste tijd zo na waren gekomen.

Hij keek op de klok die boven de keukendeur hing. Het was tijd om naar Hotel Warfsholm te gaan, waar vandaag en morgen de conferentie zou plaatsvinden. Hij pakte twee flessen pruimenwijn uit de kast die ze na de zomer zelf gemaakt hadden. Hij hoopte dat de ergste restanten van de gistsmaak nu verdwenen waren. Het was niet gemakkelijk geweest om de wijn te maken, maar uiteindelijk was het toch gelukt. Safina had een alcoholpercentage van veertien procent gemeten. Simon moest opeens aan zijn vrouw denken. Ze zagen elkaar nauwelijks meer, ze leefden langs elkaar heen. Hij voelde dat ze ontevreden was. Ze zouden eens goed moeten praten, maar tijdens het eten heerste er meestal totale stilte. Dat wat ze moesten bespreken was kennelijk veel te groot en gevaarlijk.

Simon pakte zijn spullen bij elkaar en liep naar de bushalte. In de bus keek hij uit het raam om te voorkomen dat hij door andere passagiers zou worden herkend. Ze

passeerden het strand bij Tofta. De parkeerplaats was leeg nu de toeristen het eiland verlaten hadden. De wind kwam van zee en donkerblauwe golven rolden het strand op. De stammen van de zwarte dennenbomen stonden krom van de wind. De lucht betrok. Simon stapte uit bij de krantenkiosk in Klintehamn en liep over de loopbrug het water over. Die zwaaide een beetje.

De bezoekers van de conferentie, politici en vertegenwoordigers van het bedrijfsleven op Gotland, verzamelden zich in de prachtige eetzaal met de glazen veranda. Daar werd koffie geserveerd. Simon ging bij het raam zitten. Voor het eerst in zijn volwassen leven voelde hij zich niet serieus genomen, en dat maakte hem mensenschuw. Ook het woord 'oud' kwam bij hem op, op het hetzelfde moment waarop hij Liv in het oog kreeg, die namens het maatschappelijk werk en Jeugdzorg gekomen was. Haar lange blonde haar werd door de zon beschenen. Ze had een trui aan die tot haar knieën reikte, droeg een legging en laarzen met hoge hakken. Voor zover Simon wist had ze op dit moment geen vaste vriend. Ze kenden elkaar nog van de middelbare school. Ze zaten in hetzelfde vriendengroepje, en hij had zich tot haar aangetrokken gevoeld. Liv bruiste van de energie, of ze nu blij was of boos. Ze discussieerde met graagte en nam dan over moeilijke kwesties al standpunten in voordat ze de voors en tegens tegen elkaar had afgewogen. Ze ging eenvoudigweg op haar gevoel af. Goed is goed en fout is fout. Hij benijdde haar erom. Zelf was ie steeds meer een gematigde sociaaldemocraat geworden, en het duurde vaak lang voordat hij besluiten nam. Hij had nu haar troost en steun nodig, en hoopte dat ze naast hem zou komen zitten. En dat deed ze. Hij condoleerde haar met de dood van haar vader, maar zij wilde daar niet over praten.

De dag ging verrassend snel voorbij. Er was veel om over te discussiëren, er waren veel mensen om mee te praten en 's avonds was er het diner. Daarvoor was hij op zijn kamer geweest om een flinke slok van de meegebrachte pruimenwijn te nemen. Zo ontweek hij de gesprekken aan de bar over de kippenkwestie.

'Waarom zouden goedheid en idealisme altijd achterdocht moeten oproepen?' vroeg Liv zich af toen ze van het hoofdgerecht aten. 'Ik word daar zo moe van.'

Simon Fredman keek naar haar levendige gelaatsuitdrukking en wachtte op het vervolg van haar betoog.

'Ik stond bij de Staatsslijterij donateurs te werven voor een boomplantproject bij het Victoriameer in Afrika. Komt er een oud wijf langs dat in het voorbijgaan plompverloren naar me sist dat ze er niet aan denkt om iets te geven omdat het geld daar toch niet terechtkomt. Daar word ik nou zo moe van. Na een dag hard werken kan ik dat niet meer hebben.' Liv boog zich over tafel om zijn aandacht te krijgen. Hij had moeite zijn blik niet naar haar diepe decolleté te laten afdwalen. Haar

borsten puilden bijna uit haar bh. Hij rook de geur van haar parfum en zag de welving in haar glanzende bovenlip. Haar groenblauwe ogen keken hem vol vertrouwen en bewondering aan. Hij moest verdorie oppassen dat hij niet werd betoverd.

‘Wat deed je toen?’ vroeg hij.

‘Ik ging het mens achterna en pakte haar bij haar schouder. Toen ze zich omdraaide vroeg ik wat ze had bedoeld, of ze soms dacht dat ik het geld zelf zou houden. Want dat leek ze te insinueren, nietwaar? Ik was zo boos en teleurgesteld. Ze zei dat ze niet wist waar het geld naartoe zou gaan. Je leest in de krant zoveel over oplichterij, zei ze. Toen heb ik haar helemaal verrot gescholden, ik kon niet meer stoppen. Ik weet niet meer wat ik allemaal uitgekraamd heb. Het werd me zwart voor de ogen. Ze zei dat ze aangifte zou gaan doen bij de politie, wegens belediging. Denk jij dat ze dat echt gaat doen?’

‘Dat is moeilijk te beoordelen,’ zei hij met enige vertraging.

‘Het is zo vervelend.’ Liv deed haar haren achter haar oren, plaatste haar handen op de tafel en dacht na. ‘Ik vraag me af waarom ze zo lelijk moest doen.’

‘Om zich te verdedigen, denk ik.’ Simon wilde haar handen pakken, die dicht bij hem op tafel rustten, maar werd daar uiteindelijk van weerhouden door de blikken van de mensen om hem heen. Hij hoorde iemand kakelen als een kip en het lachen dat daarop volgde. Ze werden goed in de gaten gehouden. Hij nam wat afstand door achterover te gaan leunen. Het mocht niet gebeuren dat er zou worden gekletst. Daar was het allemaal te gevoelig voor.

‘Verdedigen tegen wat?’ vroeg Liv.

Hij wilde haar op haar mond kussen. Haar vochtige lippen omsloten een asperge die ze met haar vingers van haar bord gepakt had. Ze liet haar tong over haar lippen gaan. Hij beseftte dat hij bezig was geil te worden en domme dingen te gaan uithalen, maar hij kon er niets aan doen. Wilde dat ook niet. Wat had ze nou gevraagd? Het kostte hem moeite zich dat te herinneren. Waar het oude mens zich tegen verdedigd had, dat was het.

‘Een schuldgevoel, misschien.’ Hij beseftte dat dat freudiaans klonk en spande zich in helder te blijven denken. ‘Als je geld inzamelt doe je iets wat die vrouw ook had kunnen doen. Ze weet heel goed dat er mensen zijn die honger hebben. Ze weet dat ze kan helpen maar ziet daarvan af. Om zich tegen haar eigen slechte geweten te verdedigen geeft ze jou de schuld. Als zij besluit dat het geld niet in Afrika aankomt, hoeft ze niets te geven en sust ze haar geweten. Toch?’

‘Je bent zo wijs en het is zo prettig om met je te praten.’ Liv gaf hem een snelle knipooog en lachte naar hem, en hij voelde hoe er iets opspeelde in zijn kruis.’ Hij

wilde het niet, maar kon zich niet beheersen. Liv was single. Ze zei altijd dat ze seks als een soort preventieve zorg zag. Ze was beschikbaar en onweerstaanbaar makkelijk te krijgen.

‘En ik zou willen dat ik meer als jij was,’ zei hij. ‘Toen ik in India werkte en daar Safina ontmoette had ik hetzelfde vuur als jij nu hebt. In de loop der jaren zijn plicht en regels belangrijker geworden dan echt engagement.’ Hij gaf zich nu helemaal bloot. Dit had hij zich namelijk nooit eerder gerealiseerd, laat staan dat hij het met zijn vrouw had besproken. Hij gaf eigenlijk in bedekte termen aan dat hij en zijn vrouw een saai leven leidden, gestuurd door regels in plaats van door passie.

‘Maar hou je nog van haar?’ Liv liet opnieuw haar tong over haar lippen glijden en lachte ondeugend. Het was een uitnodiging. Ze zat daar gewoon signalen uit te zenden. Het spel amuseerde hem. Als hij het zou vragen, zou ze het glashard ontkennen.

‘In zekere zin wel,’ antwoordde hij. Hij voelde dat hij op dat moment zijn vrouw bedroog. Een eerste misstap in woorden. Bijna achteloos was hij haar ontrouw geworden. ‘Maar...’

‘Maar wat?’ vroeg Liv belangstellend.

Hij antwoordde niet. Alles wat gezegd moest worden was gezegd. Hij hield van zijn vrouw maar zijn leven was lang niet zo spannend als hij wilde dat het zou zijn. Wanneer hadden ze eigenlijk voor het laatst seks gehad? Safina wilde wel, maar hij was te moe, had pijn in zijn nek of voelde zich niet lekker. Of hij moest zich inlezen in een onderwerp en iets op internet nakijken. Of hij wilde een belangrijke voetbalwedstrijd zien. Hij was te dronken of te nuchter. Hij wilde het gewoon niet meer proberen omdat de seks zou uitdraaien op een pijnlijke mislukking. Hij had namelijk helemaal geen lustgevoelens. Waarom heb je binnen een huwelijk minder zin in seks dan daarbuiten? Nee, hij was niet van plan dat aan Liv te vertellen. In lange relaties sluipen nu eenmaal gebreken.

‘In welk opzicht zou je dan meer op mij willen lijken?’ vroeg ze terwijl ze een pluk haar om haar vingers wond.

‘Ik wil mijn werk met meer passie doen, en ik wil doortastender zijn bij het nemen van besluiten.’ Hij betwijfelde of zij dat antwoord wel wilde horen. Hij had haar in plaats daarvan een compliment moeten geven.

‘Je zei tegen mij ooit iets heel verstandigs: “Bij het kappen van een boom moet je de bijl eerst even laten rusten.” Oftewel, eerst nadenken en dan handelen kan lonend zijn. Je bent zo wijs. Je stort je niet zomaar ergens in voordat je erover hebt nagedacht. Zo is het toch?’

‘Ja, dat klopt.’ Hij hoopte dat ze daar gelijk in had. Had ze tussen de regels door

nog iets anders gezegd of niet? Simon keek om zich heen in de mooie eetzaal. Een aantal andere deelnemers aan de conferentie was al vertrokken.

‘Ga je mee een stukje lopen?’ vroeg Liv toen ze hun koffie ophadden.

‘Gaan er nog anderen mee?’ vroeg hij, terwijl hij rondkeek en hoopte dat dat niet zo was. Tegelijkertijd besepte hij dat het verdacht kon overkomen als ze met z’n tweeën weg zouden gaan. Mensen zouden zich afvragen wat er aan de hand was en het misschien aan Safina vertellen. Waar was hij nu eigenlijk mee bezig? Als Edit, Siv of Birgitta hem gevraagd had mee te gaan wandelen, zou het geen probleem zijn geweest. De vraag of iemand hen zou zien, zou dan niet eens in hem opgekomen zijn. ‘Ik heb een fles wijn op mijn kamer. Die kunnen we delen,’ hoorde hij zichzelf zeggen. Als ze op de kamer zouden zitten, zou niemand hen zien. Maar dat zou ook gevaarlijk zijn, heel riskant. De onrust nam bezit van hem, en hij voelde dat hij een kleur kreeg. Waarschijnlijk was ze helemaal niets met hem van plan en zou er niets gebeuren. Ze waren immers alleen maar goede vrienden. Maar dit spel was ongelofelijk spannend.

‘Tegen een glas wijn zeg ik geen nee,’ zei ze, terwijl ze opstond. ‘Ik kom zo. Als er snel vier keer wordt geklopt ben ik het.’

Op zijn kamer opende Simon het raam om wat frisse lucht binnen te krijgen. Hij graaide een bezweet t-shirt en enkele onderbroeken van het bed en propte ze in zijn rugzak. Zou hij nog tijd hebben om te douchen? Duidelijk niet, want Liv klopte al op de deur. Nadat hij haar had binnengelaten, haastte hij zich de deur weer dicht te doen. Niemand mocht hen zien. Hij griste twee glazen van het bureau.

‘Ga zitten.’ Op het moment dat hij dat zei, zag hij in dat het bed de enige plaats was waar je kon gaan zitten. De stoel was door Siv geleend toen ze voor het eten nog iets met de meiden wilde drinken. Hij schonk de wijn in en reikte haar een glas aan. ‘Zelfgemaakte pruimenwijn. Net zo zoet als jij.’

Liv nipte van de wijn en wierp hem een lach toe die hem duizelig maakte. Hij ging naast haar op het bed zitten en sloeg een arm om haar heen. Ze keken samen uit het raam naar de zon die langzaam verdween in het donkere water achter de graansilo, de windmolens en de kade met de rode visloodsen. Het kleurenspeel veranderde snel. Er hing een spanning in de lucht. Hij moest iets zeggen. Terug naar de vertrouwelijkheid van het gesprek aan tafel of daar helemaal doorheen breken met een verhaal over de milieucertificering van bedrijven of de komende begroting waarvoor hij de steun van de Groenen nodig had. Hij moest nu een beslissing nemen.

‘Vertel mij over jou en Safina,’ zei ze, terwijl hij haar aankeek en de zon door de zee werd opgeslokt.

‘Over Safina? Waarom?’ vroeg hij verbaasd.

‘Uit wat je net zei kreeg ik de indruk dat jullie het samen niet zo goed hebben. Je kan het mij rustig vertellen, het blijft onder ons.’

Ze verwachtte een bekentenis waar hij nog niet aan toe was. Hij was Safina nog nooit ontrouw geweest. Dit was het begin van het bedrog. Hij raakte opgewonden toen Liv haar trui over haar hoofd uittrok. Nog even, en dan zou hij haar echt vragen om weg te gaan.

‘Het is hier warm.’ Liv had een diep décolleté, tot op het onbetamelijke, en bleek verrassend mager. Ze droeg geen bh. Simon snakte naar adem. Zijn broek knelde. Het was een marteling. Ze keek hem onschuldig aan met haar grote groenblauwe ogen. ‘Is er nog meer wijn?’

Hij verdeelde het laatste restje wijn en vertelde toen toch zijn diepste geheimen. Over zijn schuldgevoel na Safina’s miskraam. Over zijn verdriet en zijn verlangen naar intimiteit en seks. Ze waren weliswaar oude vrienden, maar er zijn toch dingen over je vrouw die je niet aan een ander vertelt. Waar was ie verdomme mee bezig? Het suisde in zijn hoofd toen Liv haar hand terloops op zijn dij legde. Ze beroerde zijn opbollende broek terwijl ze het had over verschillende manieren om liefde en lust op peil te houden. Hij kreeg concrete tips van zijn coach. Houdt ze ervan te worden geslagen of vastgebonden? Spelen jullie wel eens doktertje? Hij zag dat het praten over dat soort dingen haar opwond, maar hij zei er niets over. Liv keek hem diep in zijn ogen. Haar donkere pupillen waren bijna net zo groot als haar ogen. Ze stond op van het bed. Hij wachtte af. Even dacht hij dat ze zou vertrekken, maar in plaats daarvan trok ze haar hemd uit en toonde ze hem haar wonderschone borsten. In één beweging trok ze de ritssluiting van haar korte rok naar beneden, en stapte eruit. Ze droeg geen onderbroek. In al haar pracht stond ze naakt voor hem. Hij kon nauwelijks nog ademen. Haar dikke blonde haar viel over haar ronde schouders. Zijn aandacht werd naar haar driehoekje met haar getrokken. Hij wilde haar aanraken, haar heerlijke lichaam vastpakken. Hij moest al zijn wilskracht gebruiken om te zeggen wat gezegd moest worden.

‘Je bent geweldig, maar ik kan dit niet doen. Safina en ik...’

‘Maar als zij er niet zou zijn, zou je het dan met mij willen doen?’ vroeg Liv met gebroken zachte stem.

‘Daar kun je zeker van zijn. Maar ze is er wel.’ Hij hielp haar met haar kleren en duwde haar bijna naar de deur. Hij was er zo ongelofelijk dichtbij geweest, bij het bezwijken voor de verleiding. ‘Dit is niet gebeurd. We vergeten het.’ Hij wilde het goedpraten en zeggen dat het hem speet. Hij had niet zover mogen gaan. Toen hij de deur achter haar had gesloten, wierp hij zich op het bed en kwam na drie snelle rukken klaar. Voordat het ochtendlicht tussen de geraniums naar binnen kwam had ie

zich met z'n rechterhand helemaal suf getrokken.

Om vijf uur stond hij op om een vroege ochtendwandeling te maken. Met een mengeling van schuldgevoel en opluchting liep hij naar de krantenkiosk en terug, waarbij de gebeurtenissen van de vorige dag door zijn hoofd bleven malen. Hoe had hij het zover kunnen laten komen? Hij hield niet van Liv. Maar al te vaak vond hij dat ze naïef en kortzichtig was, en haar plotselinge gevoelsuitbarstingen konden heel vermoeiend zijn. Maar hij was geil geworden en in het spel van de verleiding hadden zijn hersenen haar, omwille van de voortplanting, veel goede eigenschappen toegedicht. Het was pathetisch, maar zo was het gegaan. Hij wilde niet met Safina breken. De gedachte alleen al maakte hem bang. Hij hield immers van haar. Ze hadden Hillevi samen en een leven samen en ze dachten over veel dingen hetzelfde. Moest hij Safina vertellen wat er was gebeurd? Ze hadden elkaar plechtig beloofd het te vertellen als een van hen ontrouw zou zijn. Nee, hij besloot erover te zwijgen. Er was immers niets gebeurd. Hij had eigenlijk op een bijna heldhaftige manier de aanval afgeslagen.

Hoofdstuk 5

Het was zaterdagavond. Safina Fredman zat ineengedoken in een hoek van de bank in de woonkamer en hield een kussen tegen haar onrustige buik gedrukt. Ze had net een heuse ruzie over make-up gehad met haar elfjarige dochter. Hillevi had geld, bestemd voor een nieuwe telefoon, uit haar spaarpot gehaald en had voor 526 kroon aan make-up gekocht. Hoewel ze het erover eens waren geweest dat ze dat niet nodig had. Wat moet een elfjarig kind met een puntgave huid met peelingcrème? Simon zou boos zijn als hij het hoorde. Dit was een principiële kwestie. Meisjes van deze leeftijd zouden niet een uur eerder op moeten staan omdat ze zich moesten opmaken. Die tijd zou beter aan studie, sport of andere verstandige bezigheden besteed kunnen worden.

‘Iedereen gebruikt make-up,’ had Hillevi geschreeuwd.

‘Wie is iedereen?’

‘Iedereen met wie ik omga.’

Safina begreep het beter dan Hillevi dacht. Hillevi was een knap meisje met grote bruine ogen en lang donker haar. Ze begon al borsten te krijgen en er waren ook andere tekens die duiden op een vroege puberteit. Het was normaal dat ze haar vrouwelijkheid aan het verkennen was.

‘Waarom kunnen jullie niet zoals andere ouders zijn? Waarom bemoeien jullie je steeds overal mee? Er mag hier nooit iets en alles wat ik doe is fout. Het lijkt wel of ik bij een sekte woon.’

‘Ja, en dan aanbid jij het uiterlijk!’ had Safina toen grappend gezegd, om de stemming wat te verbeteren. Maar dat had Hillevi alleen nog maar bozer gemaakt.

‘Je lacht me uit! Ik wil hier niet meer wonen en ik wilde andere ouders. Ik schaam me voor jullie! Vooral toen pappa laatst op tv was, snap je dat? Weet je hoe ze me noemen op school? Klaartje Kip. Ik haat jullie!’ Hillevi rende naar haar kamer en deed de deur op slot. Safina ging bij de deur staan, met haar armen hangend langs haar lichaam. Ze klopte zachtjes op de deur.

‘Ga weg! Ik wil alleen zijn.’

Safina drukte het kussen harder tegen haar buik. Het was niet eerlijk dat zij steeds de confrontatie met Hillevi moest aangaan. Simon vond dat ze in Hillevi’s belang één lijn moesten trekken. Maar de meeste van de vele regels waren door Simon bedacht, regels die zij in zijn afwezigheid moest toepassen. Het was gezond dat Hillevi zich verzette. Maar ze gaf zich altijd vrij snel gewonnen, waarschijnlijk omdat ze moest opboksen tegen mensen die het altijd met elkaar eens waren. Twee

tegen een is laf, riep ze al toen ze nog maar zeven jaar oud was.

Safina slaagde er niet in om te ontspannen. Een paar keer liep ze naar de kamer van Hillevi om te zeggen dat het haar speet, of iets anders wat de stemming kon verbeteren. Maar ze wist uit ervaring dat forceren geen zin had. Ze kon beter wachten tot de boosheid was weggeëbd en Hillevi zelf uit haar kamer zou komen. Het beloofde geen gezellige zaterdagavond te worden. Misschien kon de pruimenwijn een beetje helpen, dacht ze. Ze haalde een fles uit de kelder en startte de computer op. De oude machine was ontzettend traag, maar ze was het wachten wel gewend. Ze had twee nieuwe e-mails. Een van een collega van het ziekenhuis in Visby en een van een verpleegster van het ziekenhuis in Bihar waar ze zelf vroeger ook gewerkt had. De tweede e-mail las ze het eerst. Het laatste bezoek van de familie aan India was nog maar nauwelijks een maand geleden. Ze was bang dat er iets vervelends gebeurd was.

Het bleek dat de Kosirivier door de moessonregens buiten zijn oevers was getreden. Het ziekenhuis was onder water komen te staan, en ze hadden het personeel en de patiënten moeten evacueren. De meesten hadden in een tempel een veilig heenkomen gevonden. Een aantal anderen was in een regeringsgebouw terechtgekomen. Iedereen was inmiddels weer terug en nu hadden ze dringend geld nodig voor het herstel van het ziekenhuis. En er waren ziektes uitgebroken. Veel patiënten hadden blaasjes in het gezicht, maar gelukkig hadden ze geen hoge koorts, want de antibiotica waren op.

Safina kon zich het landschap bij de rivier, die ook de Rivier der Smarten werd genoemd, nog goed voor de geest halen. Bij de samenloop met de Ganges was de verwoesting door de moesson het grootst. Het was de plek waar Mahatma Gandhi zijn verzet tegen de Britse overheid was begonnen toen hij zag hoe slecht de boeren het hadden. Safina was bij de rivier geboren, uit een Indiase moeder. Haar vader was een Engelse arts en na een paar jaar verhuisden ze naar Londen. Daar was Safina in zijn voetsporen getreden. Na haar artsexamen was ze longspecialist geworden omdat ze wilde helpen in de strijd tegen tbc. Ze was naar India teruggegaan en had in een onderzoekscentrum in Bihar gewerkt aan de ontwikkeling van behandelmethoden tegen longkanker.

Safina dacht terug aan die tijd. In Bihar had ze Simon ontmoet. Hij had in de woestijn bij de stad Leh naar water geboord en was op weg naar Calcutta. Ze was met hem meegegaan naar het koude Zweden, naar het eiland dat Gotland heette. Zij was zes jaar ouder dan hij. Als ze onbekende mensen ontmoetten, praatten ze met respect met hem. Met haar daarentegen spraken ze als tegen een kind, met eenvoudige woorden die overdreven duidelijk werden uitgesproken. Terwijl zij veel

meer onderwijs had gehad dan hij, en vloeiend Engels, Duits, Frans, Hindi, Urdu en Santali sprak. Ze had zonder veel problemen Zweeds geleerd. En het Gotlands verstond ze beter dan Simon, dat had hij zelf toegegeven.

Safina las de andere e-mail vluchtig door. Hij ging over de pijnbestrijding bij een longkankerpatiënt in het terminale stadium, die inmiddels was overleden. Zijn familieleden hadden de zaak met de chef de clinique besproken. Ze waren van plan aangifte te doen. De collega die de e-mail had gestuurd wilde dat Safina ervan zou weten voordat ze maandag op haar werk kwam. De dochter van de overledene was verbitterd en wilde direct naar de rechter. Safina's collega schreef dat de familie het had over dood door schuld of moord. Dat was een slag in haar gezicht. De verbitterde dochter was Liv Ekdal, een oude vriendin van Simon. Safina had haar een paar keer ontmoet.

De lucht in de kamer werd zo zwaar dat het ademen moeilijk werd. Ze herinnerde zich Livs vader, Henrik Jacobsson, heel goed. Hij was een bouwvakker van in de zeventig die aan asbest blootgesteld was geweest en heel zijn volwassen leven had gerookt. Safina had *beroepsziekte, stoflongen* op de formulieren geschreven, zodat de familie mogelijk een schadevergoeding kon claimen. Hij had een kwaadaardige tumor in het borstvlies in een vergevorderd stadium, met uitzaaiingen naar de ribben, de longen en het hart. Het vele bindweefsel in de tumor had tot stijfheid in het linkerdeel van de borstkas geleid, een frozen thorax. Hij had tot op het laatst geweigerd naar het ziekenhuis te gaan, en kwam binnen met ondraaglijk zware pijnen. De kanker was niet meer te genezen en hij had nog maar kort te leven. Safina zag hem nog voor zich: door de angst en de pijn ging hij voortdurend in en uit bed. Door transpiratie was zijn overhemd grijs geworden en hing zijn haar in natte slierten langs zijn hoofd. Hoewel hij zich elke dag mocht douchen hing er een zure stank in zijn kamer. Hij voelde zich slecht en moest zijn eten via een infuus binnenkrijgen. Zijn vrouw was de hele tijd bij hem. Huilend had zij om meer morfine en slaapmiddelen gesmeekt, omdat hij het niet langer volhield. Zolang Henrik dat zelf nog kon had hij steeds op het alarm gedrukt. 'Help me alsjeblieft, ik hou het niet langer uit. Wat heeft dit nog voor zin? Ik ga toch dood. Bespaar mijn vrouw deze aanblik. Laat me met waardigheid sterven.'

En Safina had hem met alles wat ze aan kennis bezat zo goed mogelijk getroost en zijn pijn verzacht. Misschien had de morfine zijn leven verkort, misschien ook niet. De rechter moest dat nu beoordelen, als de familie daarvoor koos. Liv had geweigerd naar het ziekenhuis te komen toen het einde nabij was. Safina had haar geen enkele keer aan het ziekbed van haar vader gezien. Waarschijnlijk had ze een zondebok nodig, iemand met wie ze de schuld kon delen omdat ze niet was gekomen

toen haar vader naar haar vroeg. Henrik had het elke dag over haar gehad.

Tranen van verontwaardiging en teleurstelling brandden in haar ogen. Ze had voor Henrik Jacobsson en zijn vrouw gedaan wat ze kon. Ze was bijvoorbeeld na haar werk bij hen gebleven om hen te helpen. Het was allemaal zo onrechtvaardig. Hoe zou de rechtszaak verlopen? Aanklagers, advocaten, rechters - ze hadden misschien nog nooit een doodziek iemand gezien, nog nooit de dood in de ogen gekeken. Ze hadden waarschijnlijk geen enkele ervaring in de zorg opgedaan. Zou het er in de rechtszaal wel eerlijk aan toe gaan? Zou ze in de pers net zo aan de schandpaal worden genageld als Simon was overkomen? Safina zag de koppen al voor zich: DE DOKTER DES DOODS VAN VISBY. ARTS GAF DODELIJKE DOSIS. Als ze zelf ooit zo ziek zou worden, hoopte ze ook iemand te treffen die de moed had haar pijn en haar angst te verzachten. Na zo lang als arts te hebben gewerkt was er niets dat haar zoveel angst inboezemde als de gedachte niet op een waardige manier te kunnen sterven als alle hoop verloren was.

De deur van Hillevi's kamer ging open. Safina hoorde haar dochter naar het toilet lopen. Ze droogde snel haar tranen en zuchtte diep. Voor Hillevi moest ze zich goed houden. Ze kon voor maandag toch niets doen. Ze wilde maar dat Simon thuis was, zodat ze er met hem over kon praten. Niet en détail natuurlijk, maar wel zo dat hij zou beseffen dat ze misschien zou worden aangeklaagd. Dat het zijn vriendin Liv was die van plan was aangifte te doen, kon ze vanwege haar zwijgplicht niet vertellen. Dat maakte het allemaal nog eens extra moeilijk.

Safina probeerde logisch na te denken. In plaats van op de komende rechtszaak moest ze zich concentreren op datgene waar nog wel iets aan te doen was. Haar vrienden in Bihar hadden geld nodig. Het verkopen van de Porsche was de enige manier om snel veel geld bij elkaar te krijgen. Ze dronk haar glas pruimenwijn leeg en begon een advertentie op te stellen om de auto via internet te verkopen. De auto was nieuw zeker achthonderdduizend kroon waard, tweedehands ongeveer een half miljoen. Maar door het werk van de kippen moest ze de prijs natuurlijk laten zakken. Het opnieuw bekleden zou ze een vermogen kosten, geld dat ze niet hadden. Simon had de auto ook meteen moeten verkopen. Het was inconsequent van hem zo'n auto te hebben en tegelijkertijd te zeggen dat geld spenderen aan kleren, parfum en haarverf niet nodig was. Uiterlijk vertoon was de ergste vorm van verkwisting, vond hij. Bij haar slapen en in haar pony kwam het wit door haar zwarte haar heen. Heimelijk verlangde ze naar het kopen van dingen die andere vrouwen ook hadden - een goede parfum, schoenen met hoge hakken en een dure gezichtscreme. Maar daar durfde ze niet eens over te beginnen omdat ze wist wat zijn reactie zou zijn. Het was net goed dat hij nu zijn Porsche kwijtraakte. Ze ging verder met de advertentie. *Porsche 997*

Carrera, bouwjaar 2009. Leren bekleding iets beschadigd...